

I AVUI, PODREM MENJAR?

Aquesta imatge pot tenir drets reservats

Cartell de la Conselleria de Proveïments per promoure l'intercanvi de productes amb la ciutat durant la Guerra Civil espanyola (1936-1939)

Autor: Carles Fontserè

Referència: ANC1-151-N-94. Codi doc. ANC@ula: 4086

Nom alumne/a:	
Grup / Matèria:	
Data:	

1. INTRODUCCIÓ

La Guerra Civil (1936-1939) constitueix un dels episodis més tristos de la història d'Espanya, amb la mort de gairebé un milió de persones i l'exili forçat de més de 500.000; a la vegada que per bona part de la societat civil, durant el conflicte bèl·lic, va viure un període marcat per les penúries, la fam i la por.

Anem a veure algunes de les condicions de vida de la població i, per fer-ho, tractarem la qüestió alimentària centrant-nos, especialment, en els cereals, un dels aliments més bàsics de la dieta d'aquella època.

- Quines eren les característiques de producció i distribució dels aliments a l'Espanya de la Guerra Civil?
- La població tenia fàcil garantir-se el menjar de cada dia?
- Com era la situació que es vivia en cadascun dels bàndols de la guerra? Era igual a tots dos?

La següent activitat, a través de l'anàlisi i tractament de font primàries i d'altres materials complementaris, us ajudarà a resoldre totes aquestes preguntes i a tenir una visió àmplia d'algunes de les circumstàncies que marcaren la vida quotidiana de la gent durant la guerra.

2. INICIEM LA RECERCA

2.1. Producció i distribució dels aliments

Observeu el següent mapa amb la distribució cerealística d'Espanya:

I, ara, busqueu un mapa de l'evolució de la Guerra Civil espanyola (entre el juliol de 1936 i principis de 1939) en el qual s'hi detalli l'avançament de la línia del front i els centres més importants de cadascun dels bàndols que protagonitzaren el conflicte. Podeu fer servir el mapa del vostre llibre de text o consultar els següents enllaços:

La Guerra Civil Espanyola (el front de guerra el novembre de 1936)

http://es.wikipedia.org/wiki/Guerra_Civil_Espa%C3%B1ola#mediaviewer/Archivo:GCE_frente_en_nov_1936.svg (en marró, la zona sota domini nacional; en rosa, el territori republicà)

Fixeu-vos en la ubicació de la línia de front a finals del 1936 i contesteu:

- En quin bàndol es concentraven les zones excedentàries de cereals d'Espanya? Identifiqueu-ne les principals regions.

- En quin bàndol es trobaven les ciutats amb més població d'Espanya? Quines són aquestes ciutats? Indiqueu-les.

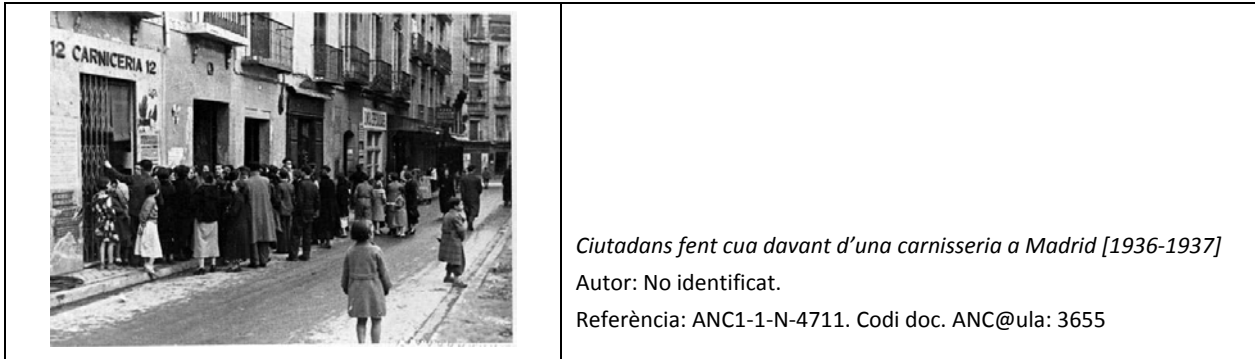
- Creieu que hi havia facilitats de comunicació entre una banda i l'altra del front de guerra? Creieu que era possible el comerç entre aquestes dues zones? Per què?

- Considereu, doncs, que les grans ciutats tenien facilitats per abastir-se d'aliments? Per què? Quines conseqüències tenia això pels seus habitants?

2.2. L'escassetat alimentària: cues i racionament

2.2.1. Document 1.

Fixeu-vos en la següent fotografia:

- Busqueu el document d'imatge a l'aplicació informàtica [ANC@ula](#)
 - Trieu l'opció "cerca per camps"
 - On posa "codi", anoteu el número de Codi doc. i premeu "cerca"
 - Com a resultat de la cerca apareix el títol del document i clicant-hi s'obre la fitxa descriptiva.
 - A la part inferior teniu l'accés a la llista d'imatges. Cliqueu-hi a sobre.
- Elaboreu la fitxa d'observació de la imatge

[Enllaç a la fitxa](#)

[Procediments per a realitzar la fitxa](#)

Analitzeu la imatge i responeu:

- A quin moment i lloc es va fer aquesta fotografia?

- Per què feien cua davant d'aquesta botiga? Què n'esperaven?

- Era fàcil que les persones que feien cua obtinguessin allò que volien? Per què? Amb quins problemes es podien trobar?

2.2.2. Document 2.

Fixeu-vos en el següent document i responeu

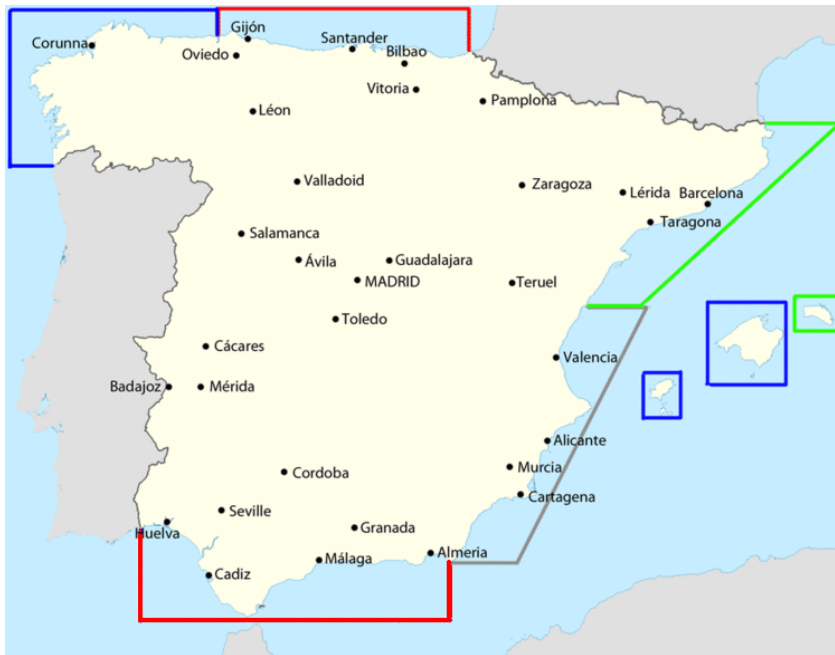
	<p><i>Cupons de racionament del sabó corresponents a la Secció de Proveïments de l'Ajuntament de Barcelona. 1938.</i></p> <p>Referència: ANC1-42-N. Codi doc. ANC@ula: 2714</p>
--	---

- Què són els cupons de racionament?

- Per què s'havia de racionar la distribució d'aliments i productes de primera necessitat? Relaciona-ho amb les cues davant de les botigues que has pogut observar a la fotografia anterior.

2.3. Les ajudes internacionals

2.3.1. Observeu el següent mapa

Mapa que mostra les zones de control dels quatre països del [Comitè de la No Intervenció](#) durant la Guerra Civil espanyola (vermell: Gran Bretanya; en blau: França; en verd: Itàlia; en gris: Alemanya).

“Guerra Civil Española en el mar”. Autor: Grandiose. Wikimedia commons.

Font: Wikipedia en castellà. Article.

ALPERT, M. *La guerra civil española en el mar*. Ed. Crítica, Barcelona, 2008, p. 285.

http://es.wikipedia.org/wiki/Guerra_Civil_Espa%C3%B1ola_en_el_mar

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Non-intervention_control_zones_in_the_Spanish_Civil_War.gif

- Qui controla els accessos a la Península Ibèrica per mar durant la Guerra Civil?

- I a Catalunya?

- A quin bàndol recolza cadascuna d'aquestes forces?

- Creieu que era fàcil, doncs, que arribessin aliments a la zona republicana a través del mar? Per què?

2.3.2. Document 3

Fixeu-vos en la següent foto i relacioneu-la amb el mapa del control marítim que heu vist anteriorment

Arribada del vaixell soviètic Ziryanin, que havia partit del port d'Odessa, carregat amb 3300 quilograms d'aliments. Rebuda al moll de la Barceloneta en presència dels líders obrers, de Vladimir Antonov Ovseenko, cònsol de la URSS, i Jaume Miravittles, cap del Comissariat de Propaganda de la Generalitat de Catalunya, Barcelona. 14 d'octubre de 1936.

Autor: Brangulí (fotògrafs). Referència: ANC1-42-N-34462

Codi doc. ANC@ula: 4069

- Situa la fotografia en el seu context, utilitzant la [fitxa d'identificació de la imatge](#).
- Què celebren? Per què estan contents?

- Creieu que l'arribada d'un vaixell soviètic a Barcelona era un fet extraordinari? Per què?

3. CONCLUSIÓ

Escriviu una petita síntesi, a mode de conclusió, en la qual recopileu la informació obtinguda al llarg de les activitats i doneu resposta a les següents qüestions:

Podem afirmar que la fam va estar present entre la població civil espanyola durant la Guerra Civil? Va afectar a tothom per igual, o va ser més severa en alguns punts que en d'altres? Posa alguns exemples que et serveixin per il·lustrar la teva conclusió.